

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica contra horum temporum hæreses

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

In Lvcaë Cap. 22.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39546

quàm in vulgari extaret. Scribæ verò id perperam ad luxum
 & pompam conuerterant. Quod exemplum ad se traxerunt
 sacrifici Papales, in quibus constat stolas nihil aliud esse quàm
 superba tyrannidis insignia. Hæc ille non vt Scriptu-
 rarū interpres, sed vt conuitiator maledicus: nec
 certas personas perstringens, sed in vniuersū Ec-
 clesie clerū virulentiā suā effundens. Tali spiritu
 ducūtur, qui Euāgelicæ veritatis tot seculis deper-
 dite restauratores, & noui totius orbis Apostoli
 haberi volūt. Hæc sanè Caluini vox superba ty-
 rānidis insigne est. Quo per spicue demonstrat, quod
 nunc calamo ausus est, id gladio se tentaturum si
 facultas daretur, vt tanquam alter Nero vnum
 toti clero caput exoptans, illud vnico ictu rese-
 care posset. Nec enim sic vnquam Nero Romani
 populi sanguinem, sicut iste hæreticus totius Ca-
 tholici cleri infamiam & interitum sitiuit. Adeò
 quauis vel capta vel quæsitā occasione in vniuer-
 sum cleri Christiani corpus, absque vllō discrimi-
 ne, rabido ore fertur. Sed Dei beneficio solo lātra-
 tu nocuit, morsu petere non potuit. Quam tyran-
 nidem Caluinus ipse Geneuæ exercuerit, nostri
 in Anglia Caluinopapistæ scriptis libris ediderūt.

IN LVCÆ CAP. 22.

20. *Hic est calix nouum testamentum in sanguine meo.*

HIC modus loquēdi apud Lucā proprius
 aliqua explicatione indiget. Matth.
 & Marc. verba Christi ad alteram spe-
 ciē sic referūt: *Hic est sanguis meus noui testamēti: vbi*
absque vlla sermonis figura, quod in calice erat,
Sanguis Christi esse affirmatur. Hic verò de calice

Nū non

non dicitur, *Hic est sanguis meus novi testamēti*; sed dicitur, *Hic est calix nouum testamentum in sanguine meo*: vbi calix, siue id quod in calice est, non vocatur sanguis Christi, sed vocatur testamentum in sanguine. Hic ergo insurgit hæreticus, & ait. *Hæc est Spiritus Sancti expositio quod calix vocatur à Mattheo & Marco sanguis, quia testamentum est in sanguine. Sic palam ostenditur non alia ratione calicem vocatum esse sanguinem Christi, nisi quia nobiscum fœdus æternum pepigit, vt sanguine semel effuso, spiritualiter nunc epulemur. Nam sic Paulus Christi verba retulit sicut hic Lucas. 1. Cor. 11.* Sed responde, nec Lucam nec Paulum Matthæi & Marci verba exponere, nec etiam causam reddere cur apud illos calix vocetur sanguis. (Hæc duplex hæreticorum assertio voluntariū est ipsorum commentum.) Calix apud alios Euangelistas ideo vocatur Sanguis, quia, quod in calice erat, sanguis Christi fuit, vt apud Matth. latius diximus. Hic à Luca & postea à D. Paulo calix vocatur ipsum nouum testamentum in sanguine Christi, quia in calice non solum sanguis Christi est (quod alij Euangelista dixerunt) sed quia est hic per modum sanguinis fœderalis seu testamentarij. Modum (inquam) & finem porrecti à Christo calicis explicatius & plenius enarrare Lucas voluit quàm alij duo Euangelista. Quum ergo dicit, *Hic est calix*, vel, *Hic calix est* (nā verbum *est* in Græco non habetur, ideoque vtrobique poni potest) *nouum testamentum in sanguine meo*; voluit Spiritus S. docere quare calix à Christo benedictus & porrectus & ab Apostolis bibendus erat. Nempe quia ille calix, id est, quod in calice erat, iuxta communem loquendi modum esset ipsum nouum testamentum in sanguine siue per sanguinem, id est, haberet & porrigeret sanguinem ad san-

Calvinus
in Har-
monia in
hunc lo-
cum.

Calix cur
nouum
testamen-
tum in
sanguine
Christi.

fanciendum & confirmandum nouus fœdus ac nouum testamentum cum populo Dei. Ex quo necessario sequitur, verum sanguinem non figuratum in calice contineri, quia vini haustus hoc fœdus constituere aut confirmare non potuit. Hic ergo Christi sermo à Luca relatus (nam vtrumque Christum dixisse dubitari non debet, & hanc formam verborum posterius dixisse veritabile est, quia priorum quandam ampliacionem continent) nec causa nec expositio est prioris sermonis ratione vocabuli *sanguinis*, ait cur & quomodo calix vocatus sit *sanguis*, sed est expositio quedam & aperior enunciatio ratione vocabuli *noui testamenti*, & cur à Matthæo ac Marco de calice dictum sit: *Hic est sanguis meus noui testamenti*. Nempe quia in illo sanguine (hausto videlicet & accepto) sanciretur & confirmaretur nouum testamentum cum nouo populo Dei, sicut per sanguinis vitæ horum & hircorum, qui immolati fuerant, aspercionem super populum, vetus illud fœdus sanciebatur & confirmabatur, dicente Moyse quum aspergeret: *Hic est sanguis testamenti quod mandauit ad vos Deus*: id est, huius sanguinis aspercionem sancitur & percutitur & consummatur fœdus inter Deum & vos, vt ille sit Deus vester, & vos populus eius. Sic enim in Cruce quidem immolatus est Christi sanguis in remissionem peccatorum, sed in hoc sacrificio loco aspercionis externæ bibitur & hauritur intime, vt in illo & per illum sanciat & confirmetur nouum testamentum ac fœdus inter Deum & nos nouum populum eius. Hanc ob causam dixit de calice Christus, non solum apud Matth. & Marcum, *Hic est sanguis noui testamenti*, (quæ verba non nisi sanguinis existentiam notant, qui aliquo modo ad nouum testamentum pertineat) sed apud

Lucam dicit: *Hic calix nouum testamentum in sanguine meo*: quæ verba ostendunt calicem à Christo porrectum sic noui testamenti sanguinem esse, vel ad ipsum sic pertinere, vt calix ille sic etiã ipsummet nouum testamentum (quatenus illud confirmat) in sanguine suo: videlicet illo hausto & accepto quod in calice erat, de quo propterea adiecit, *Qui pro vobis effundetur*: quæ verba ad ipsum calicem referenda sunt (vt textus Græcus $\tau\omicron$ $\acute{\alpha}\nu\theta\acute{\iota}\nu\omicron\mu\epsilon\tau\omicron\nu$ in recto casu perspicue ostēdit) quia quod in calice erat pro nobis effundendum fuit non vtique vinum, sed sanguis Christi. Hic ergo verborũ Lucæ totus & germanus sensus est: Hic calix qui pro vobis effundetur (id est, hoc quod in calice est pro vobis effundendum) est ipsum nouum testamentum, quatenus confirmat illud (sic enim circumcisio vocatur fœdus & pactum inter Deum & Abrahã, quia fœderis confirmatio erat) cum nouo Dei populo sancendum in meo sanguine: vt intelligatis tum sanguinem meum esse pro vobis effundendum & immolandum quem vobis porrigo, tum illum ipsum sanguinem à vobis hauriendum nouum fœdus cōstituere & confirmare inter Deum & vos, quia hoc accepto sanguine eritis intimè cum Deo coniuncti, facti nunc os ossibus meis, & caro de carne mea: non fide tantum, sed & re ipsa. Plura apud Matthæum vide.

Gen. 27.

32. *Ego rogam pro te vt fides tua non deficiat. Et tu conuersus confirma fratres tuos.*

Petri primatus.

CHRISTVS in omnium Apostolorum communi periculo pro Petro specialiter rogans ne eius fides deficeret, postea que addens vt ille

ille conuersus alios cōfirmaret, in illis verbis & non defecturā Petri fidē, & supremā cæteros corroborendi potestatem manifestè docet, simulque maiorē illū, de quo cōtentio erat, obiter ostendit. Sic ex hoc loco collegerunt Patres, S. August. in lib. de qq. noui & vet. test. q. 79. & serm. 124. de temp. Leo Magnus in anniuersario assumpt. suę: Ambros. in Psal. 43. Theophylactus in hunc locum: Bernard. Epist. 190. ad Innocēcium Papam: Lūcius Papa in epist. decretali. Notandum verò quod Caluinus in commentarijs ad hunc locum horum verborum tractationem penitus prætermisit, & Institut. lib. 4. vbi omnibus Scripturis pro primatu Petri respondere conatur, hunc locū penitus dissimulat. Beza quoque in Annotationibus suis ad hæc verba nihil prorsus annotat. Aperta veritas os illis obturauit, satis alioqui ad aliquid semper cauillandū callidis. Sed nec in Marlorati cathena contra Petri primatum, ita luculenter tot Patrum testimonijs roboratum, aliquid affertur.

38. *Ecce duo gladij hic.*

D I V V S Bernardus in lib. 4. de consideratione ad Eugenium alludens ad hæc verba, duplicē ponit in Rom. Pontifice jurisdictionis gladium; vñ spiritualem, alterum temporalem; vt illum manu, hūc nutu suo proferrat. Deuoluit hoc in Canonistas Caluinus, & sic contra eos declamat: *Quod hinc eliciunt Canonistæ cornutos suos Episcopos duplici iurisdictione esse præditos, non solum putida est allegoria, sed proteruum ludibrium quo Dei verbo insultant. Atqui huc dementię prolabi oportuit Antichristi mancipia, vt palam sacrilego contemptu sacra Dei oracula calcarent. Hęc ille rabula. Sanctissimum*

Caluini
maledi-
centia re-
tunditur.

& doctissimum Bernardum sub nomine Canonistarum insectans, Antichristi mancipium vocat: Sensum eius allegoricum proteruum ludibrium verbi Dei, & sacrilegum Scripturę contemptum nuncupat. Sed nullo argumēto, ratione nulla allegoriam refutat. Ita conuictator maledicus, & impurus rabula, bacchati & furere nouit: solidis argumentis alicuius falsi conuincere non nouit. Tamen autem allegoria minus propria & accommodata esset, non tamen qui ea legitime utitur (nam ad rem ipsam quod attinet, Calvinisticus iam in Anglia clerus duplicem iurisdictionē sine vllō scrupulo imō magno cum fastu retinet.) vel insultat Dei verbo, vel ludibrio eoque proteruo insultat, vel sacrilego contemptu sacra Dei oracula lacerat. Schemata hæc sunt spiritus maligni & mendacis qui in Caluino loquitur.

42. *Pater, si vis, transfer calicem istum à me.*

QUIA hic locus videbatur Arianis fauere, utpote qui, si de morte imminente intelligatur, diuinitati Christi derogare videatur, & quia alioqui indignum videtur quod Christus mortem timuerit, quam hactenus lætenter adijile visus est, sed & charitati eius in Deum detrahere putari posset, quum multi martyres ex maxima in Deum charitate mortē intrepide adierint, multi interpretes, etiā veteres, non mortem temporalem imminentē, sed aliud quiduis Christum hic deprecando exhorruisse docent: ut vel Apostolorum scandalum, vel Iudæ flagitium, vel Iudæorum reiectionem, vel persecutorū suorum pœnas, vel denique suorum infirmitatem & dispersionem quia eos paruulos relinquebat, que
omnia

omnia in hunc locum Hilarius, Hieronymus, Ambrosius magis coniectando quam asserendo tradunt. Basilius futuram plurimorum incredulitatem Christum deprecatum fuisse affirmat. Hæretici hodie & Calvinus maximè, ut doceât Christum non aliter descendisse ad inferos, quàm quòd anima eius pœnas infernales passionis suæ tempore subiret, totum hunc locum non de mortis temporalis timore, sed de mortis æternæ horrore, summa cum impietate ac blasphemia exponunt. Ad illa verba, *Cepit pauere & tædere & maestus esse. Vnde (inquit Calvinus) Christo mæror & anxietas & formido, nisi quia in morte tristius aliquid & magis horribile concepit quàm separationem animæ & corporis? Et paulo pòst. Non mortem horruit simpliciter quatenus transiens est è mundo, sed quia formidabile Dei tribunal illi erat ante oculos. Quare nihil mirum si horribilis exitij abyssus metu & anxietate duriter eum cruciauit. Rursum ad illa verba, *Tristis est anima mea usque ad mortem: Animum (inquit) filij Dei mors per se non cruciasset; nisi cum Dei iudicio sensisset sibi esse negocium. Deinde ad hæc verba, Pater, si vis, &c. ita scribit. Quaritur quid orando Christus profecerit. Apostolus ad Heb. 5. dicit exauditum fuisse à suo metu (sic enim legi vult, non pro sua reuerentia) Id porro non quadraret, si mortem simpliciter timuisset Christus, quia ab ea liberatus non fuit. Vnde sequitur, grauioris mali timore ad deprecandam mortem fuisse adactum. Nempe quum iram Dei sibi proposuisset, quam videt, quatenus ad eius tribunal totius mundi peccatis oneratus se sistebat, necesse illi fuit profundum mortis abyssum exhorrescere. Hæc ille. Mox huius diri & insoluti horroris certè argumentum fuisse ait sudorem Christi sanguineum, quem statim Lucas commemorat. Si cui enim mortis timore hoc contingat (ait Calvinus) pu fillo ac mulibri eum animo esse dicemus. Hæc in hunc locum Calvinus. Sed**

N n 4 in

Lib. 4.
contra
Eunomium.In Matth.
26. ver. 37
Caluini in
Christum
doctrina
blasphema.

Ver. 38.

in Institut. sua lib. 2. c. 16. num. 10. & seqq. hanc suam blasphemiam luculentius exponit. Ait enim hanc Christi in horto tristitiam exordium fuisse descensus eius ad inferos. Tunc enim cum inferorū copijs & aeternae mortis horrore confectis manibus luctatū fuisse: tūc diros in anima cruciatus dānati ac perditū hominis pertulisse: tunc pēnas omnes à damnatis expetendas Christum in anima pertulisse, hoc vno excepto, quod non poterat in illis detineri: tunc denique Christum orasse, non vt immunis esset à morte, sed ne absorberetur vt peccator, quia formidabilem illam abyssum sentiebat, se à Deo derelictum & alienatum esse, omnia irati Dei signa expertus est, maledictionem & iram Dei timuit, in quo timore diros & horribiles cruciatus perpeffus fuit, videns se ad tribunal Dei reum stare nosra causa. Hæ sunt hoc loco Caluini & aliorum hereticorum hodie blasphemie. Ad quas refutandas tria sunt explicanda. Primū, quid Christus timuerit & deprecatus fuerit: secundò quomodo: tertio, quare.

Ad primum quod attinet, Christus propter solam mortē temporalem imminentē maestus fuit, patrem orauit, in agonia factus sanguinem sudauit. De tristitia sua dixit Christus: *Tristis est anima mea vsque ad mortem*. j. ita tristis vt parum absit à morte, nempe de qua paulo antè dixerat. *Filius hominis secundum quod definitum est vadit: veruntamen ve homini illi per quem traditur, scilicet ad mortem temporalem.* Quid deprecatus fuerit, oratio ipsa loquitur: *Transfer à me calicem istum.* Nempe de quo postea dixit Petro percutienti gladio. *Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum?* Deinde si Christus orans, *Transfer à me calicem,* intellexit iram & maledictionem Dei ne absorberetur vt peccator, tunc in verbis sequentibus, *Non mea voluntas fiat, sed tua,* intelligendum est, voluntatem Dei patris

Christus
quid de-
pre. atus
fuit.
Conse-
quentia
horrenda
sed ne-
cessaria ex
Caluini
doctrina.

tris fuisse, Christumque ei sese conformasse, ut Christus maledictionem & iram Dei incurreret, eaque absorberetur ut peccator, ut profundam mortis abyllum sentiret, ut damnati ac perditii hominis cruciatus non solum exhorresceret, sed etiam pateretur. Hæc enim omnia Christum & timuisse & deprecatum fuisse Calvinus vult. Non nisi ergo mortem temporalem timuit, eamque deprecatus est.

Quod quomodo fecerit, nunc explicandum. Nempe voluntate naturali, non deliberata. Habuit Christus affectus humanos & naturales, sed non ut nos involuntarios, aut qui rationem præuenirent, sed quos liberè in se suscepit quando voluit & quantum voluit; quod multis verbis perspicue docet SS. Patres, Augustinus tract. 49. in Ioannem, & de Ciuitat. Dei lib. 14. cap. 9. Gregorius Moral. in Iob lib. 3. cap. 13. Hieron. in cap. 26. Matth. Sic de Christo dicitur Ioan. 11. *Infirmuit spiritu, & turbauit seipsum.* Sic Christus hoc loco, quia voluit, *cæpit contristari & maestus esse*: & morte imminente cum omnibus suis pœnis atque ignominijs ante oculos suos liberè posita, naturaliter illam timeret, dolet, ac deprecatur: sed voluntate deliberata, quæ mortem illam cum omnibus suis circumstantijs (maximè respectu finis, quod esset obedientiæ opus & redemptio mundi) prorsus accepit. Verba igitur illa, *Pater mi, transfer à me calicem istum*, non continent votum abruptum & inconsideratum, & orationem non meditatam, ut impius Calvinus ad hæc verba scribit, sed voces sunt voluntatis naturalis, quam hic Christus meditatè & liberè exercere voluit: idque has ob causas: primum, ut in parte quoque rationali non solo corpore pro nobis pateretur: deinde ut suam tum in nos cha-

Quomodo Christus mortem deprecatur.

ritatem, tum in Patrem obedientiâ clarius ostenderet. Nempe facta omnium & singulorum quæ pati debuit apprehensione viuacissima & liberissima, ex illa seipsum turbare, affrigere, & vsque ad sanguineas guttas naturam commouere atque percellere voluit.

Cur mortem Christus exhorruit.

Cur autem morte ante oculos ad viuum posita tam vehementer eam exhorresceret, (quod loco explicandû diximus) multæ rationes afferri possunt. Quatuor adfert Cornelius Iansenius. Primam, passionis generalitatem, quia ab omni hominû genere & in omnibus corporis membris, & in omnibus quib⁹ potest homo pati, passus est. 2. passionis genus & qualitatem, quæ erat crucifixio. 3. complexionis nobilitatem, quæ dolores omnes magis reddidit sensibiles. 4. doloris puritatem, omni videlicet consolatione spoliatam: quibus addi possunt exactissima futurorum omnium dolorum scientia; item summa mortis indignitas, propter personæ suæ summam excellentiam, de qua Paulus dixit, *Recogitate eum qui talem*

Heb. 12.

sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contraditionem; deinde & summa persecutorum ingrati-

Ioan. 10.

*do, quam ipse Christus considerans dixit: Multa bona opera operatus sum inter vos, propter quod eorum vultis me interficere? Hæc talia erant vt eorum viua & exacta consideratio sudorem sanguineum naturaliter elicere potuerint. Alius ille timor maledictionis & iræ Dei quem blasphemè ponit Calvinus, in Christum cadere non potuit, dicente Propheta de Christo: *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper. à dexteris est mihi, ne commouear.* Vide contra has Caluini blasphemias multo plura suprâ ad Matth. cap. 27. ver. 40. & infra ad Ioan. c. 12. ver. 27.*

IN